

Landelijk Kantoor

Postbus 14208, 3508 SH Utrecht
Moeder Teresalaan 100, 3527 WB Utrecht

www.slachtofferhulp.nl

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directie Wetgeving en Juridische zaken
t.a.v.
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Utrecht, 30 maart 2023

Ons kenmerk:

Betreft: Wetsvoorstel modernisering en uitbreiding strafbaarstelling mensenhandel

Geachte

Bij brief van 28 februari 2023 heeft u Slachtofferhulp Nederland verzocht een reactie te geven op de Wet modernisering en uitbreiding strafbaarstelling mensenhandel. Ik voldoe graag aan uw verzoek.

Strafbaarstelling ernstige benadeling

Slachtofferhulp Nederland is zeer positief over het opnemen van ernstige benadeling in artikel 273fa Wetboek van Strafrecht. Met betrekking tot arbeidsuitbuiting is de bewijsdrempel vrij hoog, en door het ontbreken van een lichtere variant van het delict die subsidiair ten laste gelegd kan worden, lukt het bij ernstige arbeidsmisstanden vaak niet om tot een veroordeling te komen. Dat is teleurstellend en nadelig voor de betrokken slachtoffers en maatschappelijk gezien onwenselijk. Het voorhanden zijn van een lichtere variant van arbeidsuitbuiting gaat er hopelijk voor zorgen dat er vaker en effectiever strafrechtelijk opgetreden kan worden bij ernstige arbeidsmisstanden.

Positie slachtoffers

Het strafbaar stellen van ernstige benadeling zal de positie van kwetsbare arbeidskrachten ten goede komen. Zij kunnen voortaan als slachtoffer binnen de strafrechtelijke procedure gebruik maken van hun slachtofferrechten. Te denken valt o.a. aan de mogelijkheid van het verhalen van (loon)schade, waarbij de schadevergoedingsmaatregel die door de strafrechter kan worden opgelegd van groot belang is. Slachtofferhulp Nederland ziet bovendien als gunstig effect dat ernstig benadeelde arbeidskrachten als slachtoffer eerder in aanraking kunnen komen met instanties die emotionele en juridische ondersteuning kunnen verlenen.

Bescherming vreemdelingen die het slachtoffer zijn van ernstige benadeling

Slachtofferhulp Nederland adviseert de Vreemdelingencirculair 2000 (B) zodanig aan te passen dat de in hoofdstuk B8/3 opgenomen bescherming voor slachtoffers van mensenhandel ook van toepassing is op slachtoffers van ernstige benadeling. Door een bedenktijd van drie maanden voor het doen van aangifte kunnen de vaak kwetsbare slachtoffers weloverwogen besluiten of ze de aangifte willen doorzetten. Het verlenen van een tijdelijke verblijfsvergunning kan slachtoffers rust en herstel brengen en is tevens van belang voor opsporing en vervolging.

Spreekrecht

Het spreekrecht is voor slachtoffers van groot belang. In de recente evaluatie van de uitbreiding van het spreekrecht¹ wordt benoemd dat slachtoffers er veel waarde aan hechten de autoriteiten te kunnen informeren over hoe zij het misdrijf hebben beleefd, dat zij zich door het uitoefenen van het spreekrecht erkend voelen binnen het strafproces, en dat zij zich serieus genomen voelen.

Voor het huidige artikel 273f Sr geldt dat slachtoffers in aanmerking komen voor het spreekrecht. Het wetsvoorstel voorziet niet in spreekrecht voor de artikelen 273fa Wetboek van Strafrecht, 273fb Wetboek van Strafrecht en 273g Wetboek van Strafrecht. Slachtofferhulp Nederland ziet dat als een gemis.

Spreekrecht bij ernstige benadeling (art. 273fa Wetboek van Strafrecht)

Slachtoffers van ernstige benadeling komen gezien het strafmaximum van zes jaar niet automatisch in aanmerking voor spreekrecht; daarvoor geldt immers een ondergrens van acht jaar gevangenisstraf. Hoewel het delict gezien kan worden als lichtere variant van het basisdelict mensenhandel, zal de impact er in veel gevallen niet voor onderdoen. Slachtofferhulp Nederland adviseert dan ook om art. 273fa Wetboek van Strafrecht toe te voegen aan de specifiek genoemde delicten in art. 51e Wetboek van Strafvordering.

Spreekrecht bij voordeeltrekking (art. 273fb Wetboek van Strafrecht)

Met betrekking tot het nieuwe delict voordeeltrekken wordt opgemerkt dat het losweken van dit delictsbestanddeel uit art. 273f Wetboek van Strafrecht, in combinatie met het feit dat bij voordeeltrekking een strafmaximum van zes jaar geldt, als gevolg heeft dat slachtoffers geen spreekrecht hebben, waar zij dat in de huidige opbouw van art. 273f Wetboek van Strafrecht wel hebben. Slachtofferhulp Nederland gaat ervan uit dat het niet de bedoeling is van de wetgever om de rechten van slachtoffers te verminderen, en adviseert art. 273fb Wetboek van Strafrecht eveneens toe te voegen aan de specifiek genoemde delicten in art. 51e Wetboek van Strafvordering.

Spreekrecht bij misbruik prostituees die slachtoffer zijn van mensenhandel (art. 273g Wetboek van Strafrecht)

Ten slotte: deze modernisering zou een goede gelegenheid zijn spreekrecht ook mogelijk te maken ten aanzien van art. 273g Wetboek van Strafrecht, zeker gezien de overeenkomsten met art. 248b Wetboek van Strafrecht (ontucht met 16/17 jarige prostitué(e)), waarbij het wel mogelijk is om gebruik te maken van het spreekrecht.

Voorschotregeling

Ten aanzien van het huidige art. 273f Wetboek van Strafrecht is de voorschotregeling van toepassing op het volledige schadebedrag: het maximum van € 5000,- geldt niet ten aanzien van mensenhandel. Gezien de kwetsbaarheid van de slachtoffers, en de ingrijpende aard van het delict pleit Slachtofferhulp Nederland ervoor om de voorschotregeling ook volledig van toepassing te laten zijn op de artikelen 273fa, 273fb en 273g Wetboek van Strafrecht. Hiertoe zouden deze delicten opgenomen dienen te worden in artikel 4:14 lid 2 van het Besluit tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen.

¹ Evaluatie wet uitbreiding spreekrecht slachtoffers en nabestaanden in het strafproces, WODC 9 december 2022.

Toegang tot kosteloze advocaat

Slachtoffers van mensenhandel (ook arbeidsuitbuiting), komen in aanmerking voor een kosteloze advocaat (art. 44 lid 4 Wet op de rechtsbijstand). Slachtofferhulp Nederland acht het van groot belang dat slachtoffers van ernstige benadeling, voordeeltrekking, en slachtoffers van mensenhandel die als prostitué(e) zijn misbruikt, ook toegang krijgen tot de regeling kosteloze advocaat. Het betreft immers vaak complexe procedures, slachtoffers hebben veelal complexe (loon)schade en kunnen daarnaast problemen hebben met hun verblijfsstatus.

Uitvoeringsimplicaties

Slachtofferhulp Nederland zal in aanloop naar de inwerkingtreding van de wet een aantal activiteiten moeten ondernemen, namelijk het aanpassen van kennisbronnen en werkinstructies, en het verzorgen van interne en externe communicatie. Daarnaast verwacht Slachtofferhulp Nederland door het nieuwe delict 'ernstige benadeling' een (klein) aantal extra slachtoffers bij te staan met reeds bestaande dienstverlening. Gezien de uiteenlopende schattingen van het aantal slachtoffers is het op dit moment lastig om een accurate inschatting te maken van het aantal slachtoffers dat Slachtofferhulp Nederland zal benaderen met een hulpvraag. In de bijlage zijn daarom alleen de implementatiekosten opgenomen.

Mochten er naar aanleiding van dit schrijven vragen zijn, dan zijn wij uiteraard graag bereid deze te beantwoorden.

Hoogachtend,

De Raad van Bestuur van Slachtofferhulp Nederland,

lid Raad van Bestuur

Bijlage: Kostenraming

Bijlage: Kostenraming

						Kostenraming 2023	
Kosten Omschrijving							
A1. Eenmalige kosten							
Tariefjaar 2023							
Functie	Werkzaamheden	Divisie	Tariefgroep	Tarief 2023	Uren	Kosten	
Beleidsadviseur KO&O	Aanpassen en aanvullen kennisbronnen o.a. juridische encyclopedie en jurisprudentiebank		3	€ 113	72	€	8.136
Beleidsadviseur KO&O	Aanpassen en aanvullen werkinstructies		3	€ 113	72	€	8.136
Beleidsadviseur KO&O & Academie	Aanpassen materiaal trainingen		3	€ 113	36	€	4.068
JM	Deskundigheidsbevordering per JD team (Betaalde krachten)		3	€ 113	125	€	14.125
Vrijwilligers	Deskundigheidsbevordering per JD team (Onbetaalde krachten)	Vrijw.		€ 39	35	€	1.365
Beleidsadviseur KO&O	Deskundigheidsbevordering per JD team, voorbereiding, geven presentatie + reistijd		3	€ 113	100	€	11.300
Beleidsadviseur KO&O	Communicatie via binnenplaats		3	€ 113	24	€	2.712
Content manager	Communicatie Externe site		3	€ 113	12	€	1.356
Beleidsadviseur KO&O	Verstrekken informatie intern, CSL, CM, ad.		3	€ 113	36	€	4.068
JM	Doornemen informatie intern, JM		3	€ 113	125	€	14.125
CSL, CM, ad.	Doornemen informatie intern, CSL & CM, ad.		3	€ 113	150	€	16.950
Vrijwilligers	Doornemen informatie intern, JD, CSL & CM, ad.	Vrijw.		€ 39	750	€	29.250
Beleidsadviseurs KO&O	Trainen beleidsadviseurs		3	€ 113	36	€	4.068
JM	Productieverlies/inleereffect betaalde krachten		3	€ 113	320	€	36.160
CSL, CM, ad.	Productieverlies/inleereffect betaalde krachten		3	€ 113	190	€	21.470
Vrijwilligers	Productieverlies/inleereffect betaalde krachten	Vrijw.		€ 39	990	€	38.610
Projectleider	Projectleider		4	€ 127	144	€	18.288
Subtotaal kosten					3.217	€	234.187

slachtoffer
HULP
NEDERLAND

Moeder Teresalaan 100, 3527 WB Utrecht

20230501.025.0006

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

Gezien scankamer
Janiv
01 MEI 2023

FMHaaglanden

01 MEI 2023

Ontvangen

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directie Wetgeving en Juridische Zaken

Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

N1100 - #X830X0X#00#0000#